

Stockholms
stad

Årsrapport 2015

Miljö- och hälso- skyddsnämnden

Rapport från Stadsrevis-
ionen

Nr 25, 2016

Dnr 3.1.2 - 68/2016

Den kommunala revisionen är fullmäktiges kontrollinstrument för att granska den verksamhet som bedrivs i nämnder och bolagsstyrelser. Stadsrevisionen i Stockholm granskar nämnders och styrelserns ansvarstagande för att genomföra verksamheten enligt fullmäktiges uppdrag. Stadsrevisionen omfattar både de förtroendevalda revisorerna och revisionskontoret.

I ”årsrapporter” för nämnder och ”granskningspromemorior” för styrelser sammanfattar Stadsrevisionen det gångna årets synpunkter på verksamheten. Fördjupade granskningar som sker under året kan också publiceras som projektrapporter.

Publikationerna finns på Stadsrevisionens hemsida. De kan också beställas från revisionskontoret.

Till
Miljö- och hälsoskydds-
nämnden

Årsrapport 2015 för miljö- och hälsoskydds- nämnden

Revisorerna i revisorsgrupp 2 har avslutat revisionen av miljö- och hälsoskyddsnämndens verksamhet under 2015.

Revisorerna har den 15 mars 2016 behandlat bifogad årsrapport och överlämnar den till miljö- och hälsoskyddsnämnden för yttrande senast 2016-06-30. Kopia på den revisionsberättelse som överlämnats till kommunfullmäktige bifogas.

På uppdrag av revisorerna i revisorsgrupp 2

Michael Santesson
Ordförande

Maria Lövgren
Sekreterare

Sammanfattning

Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi

Sammantaget bedöms att miljö- och hälsoskyddsnämnden i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Nämndens budgethållning har varit god och nämnden har i huvudsak nått de mål för verksamheten som kommunfullmäktige har fastställt.

Intern kontroll

Nämndens interna kontroll bedöms ha varit tillräcklig. Nämndens ramverk för intern kontroll visar att det är aktuellt, strukturerat och integrerat i organisationen, system och i det löpande arbetet. Nämnden har i samband med verksamhetsplan 2016 fastställt ett reviderat system för intern kontroll. Ett antal granskningar har genomförts av nämndens interna kontroll under året, bl.a. rutiner för lönehantering, fakturering och klagomålshantering. Avvikelse har noterats, men dessa påverkar dock inte den sammanfattande bedömningen av nämndens interna kontroll.

Bokslut och räkenskaper

Bokslut och räkenskaper bedöms i allt väsentligt vara rättvisande samt följer gällande regler och god redovisningssed.

Innehåll

Årets granskning	1
Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi	1
Intern kontroll	3
Bokslut och räkenskaper	6
Uppföljning av tidigare års granskning	6
Bilaga 1 - Bedömningskriterier	
Bilaga 2 - Årets granskningar	
Bilaga 3 - Uppföljning av lämnade rekommendationer	

Årets granskning

Den årliga revisionen omfattar granskningar och bedömningar inom följande områden:

- Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi
- Intern kontroll
- Bokslut och räkenskaper

Revisionen har utförts enligt kommunallagen och andra tillämpliga lagar samt reglementet för stadsrevisionen och god revisionsordning i kommunal verksamhet. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge en rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning av nämnden. Kriterier för bedömningen redovisas i *bilaga 1*.

I rapporten redovisas översiktligt resultatet av revisionsårets grundläggande och fördjupade granskningar. De granskningar som genomförts under revisionsåret redovisas närmare i *bilaga 2*.

En uppföljning av hur nämnden har beaktat rekommendationer från tidigare års granskning redovisas översiktligt i rapporten och mer detaljerat i *bilaga 3*.

De förtroendevalda revisorerna har träffat representanter för nämnden i samband med genomgång av 2014 års granskning och avstämning inför år 2015.

Granskningsledare har varit Maria Lövgren vid revisionskontoret och Peter Alm vid PwC.

Årsrapporten har faktakontrollerats av förvaltningen.

Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi

I detta avsnitt redovisas en granskning av om nämnden har uppnått kommunfullmäktiges mål samt följt de beslut, riktlinjer, gällande lagstiftning och andra föreskrifter som gäller för verksamheten. Bedömningen avser såväl genomförandet som resultatet av verksamheten.

Sammantaget bedöms att miljö- och hälsoskyddsnämnden i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Bedömningen baseras på att nämndens budgethållning har varit god och att nämnden i hu-

vudsak har nått de mål för verksamheten som kommunfullmäktige har fastställt.

Ekonomiskt resultat

Nämnden redovisar följande budgetutfall och avvikelser för år 2015:

Mnkr	Budget 2015	B o k s l u t 2 0 1 5			Budget-avvikelse 2014
		Utfall	Avvikelse		
Driftbudget					
Kostnader	214,2	208,2	6,0	3 %	-0,2
Intäkter	112,2	120,8	8,6	8 %	0,6
Verksamhetens nettokostnader	102,0	87,4	14,6	14 %	0,4
Avskrivningar	0,9	0,8	0,1	11 %	-0,4
Internräntor					
Driftbudgetens nettokostnader	102,9	88,2	14,7	14 %	0
Investeringsplan					
Utgifter	0,8	0,9	- 0,1	-	-0,9
Inkomster				-	
Nettoutgifter	0,8	0,9	- 0,1	-	-0,9

Av ovanstående driftredovisning framgår att nämndens utfall avviker med 14,7 mnkr i förhållande till budgeten. Utfallet visar att budgethållningen har varit tillräcklig.

Avvikelserna beror framförallt på en redovisningsteknisk justering. Medel som tidigare år har skuldbokförts för risker i EU-projekt, totalt 7,2 mnkr, har återförts till nämndens resultaträkning i bokslutet. Vidare finns ett överskott om 3,5 mnkr avseende medel som tilldelats nämnden för insatser enligt "Handlingsplan för god vattenstatus". Arbetet inte har kommit igång enligt plan och nämnden begär att få ombudgetera kvarvarande medel (3,5 mnkr) till 2016.

Överskottet i den ordinarie verksamheten uppgår till 4,0 mnkr, vilket i huvudsak beror på högre tillsynsintäkter p.g.a. en högre debitering samt lägre personalkostnader.

Nämnden har förklarat avvikelserna på ett tillfredsställande sätt.

Verksamhetsmässigt resultat

Nämndens resultat för 2015 bedöms i allt väsentligt vara förenligt med de mål som fullmäktige fastställt. Bedömningen grundas på en

granskning av nämndens verksamhetsberättelse samt på övriga granskningar som har genomförts under året.

Av nämndens redovisning framgår att samtliga verksamhetsmål bedöms ha nåtts helt med undantag av två som nåtts delvis. Dessa är *Transporter i Stockholm är hållbara* och *Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva*. Förklaringen är att andelen miljölastbilar inte når målets nivå på 20 %. Vidare att antalet anordnade praktikplatser understiger målvärdet.

Revisionskontoret instämmer i nämndens bedömning med undantag av verksamhetsmålet *Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor*. Enligt redovisningen är målvärdena uppfyllda för 2 av 7 indikatorer. Sjukfrånvaron blev 2,8 % i förhållande till nämndens årsmål om 2,4 %. Dock understiger utfallet fullmäktiges årsmål totalt för staden, 4,4 %.

Nämnden har nått samtliga årsmål för fullmäktiges indikatorer avseende målet *Ett klimatsmart Stockholm* med undantag av två; *andel miljöbränslen i stadens etanol- och biogasfordon* samt *andelen elbilar*. Vidare når staden inte *miljökvalitetsnormen för dygnsmedelvärdet för kvävedioxid i luft*. Enligt målet får halten kvävedioxid överskrida miljökvalitetsnormen under högst 7 dygn per år. Utfallet blev 45 dygn, vilket dock är en förbättring jämfört med utfallet för år 2014 (51 dygn). Enligt redovisningen begränsas takten i de förbättringar som sker genom att staden inte råder över de åtgärder som skulle vara mest verksamma, t ex införande av en miljözon för lätta fordon eller förbud mot trafik utan katalytisk avgasrening.

Stadsrevisionens granskning av miljöbedömningar och miljökonsekvensbeskrivningar i stadens planer och program visar att det finns former för att beakta miljöfrågor tidigt i processen. Däremot sker ingen systematisk uppföljning av den betydande miljöpåverkan som de planer och program som miljöbedömts antas leda till. Vidare är det inte fastställt vilken nämnd som har eller borde ha ansvar att följa upp den betydande miljöpåverkan som de planer och program som miljöbedömts antas leda till.

Intern kontroll

Den interna kontrollen är en integrerad del i verksamhetens styrning och uppföljning. En tillräcklig intern kontroll innebär att kontrollen är aktiv och ändamålsenlig. Att arbetet med den interna kontrollen är strukturerat samt integrerat i organisationen, system och det löpande arbetet. Den interna kontrollen säkerställer, med en rimlig grad av säkerhet, att verksamheten drivs effektivt, att lagar, förord-

ningar och andra regler följs samt att en tillförlitlig finansiell redovisning och rättvisande rapportering om verksamheten lämnas.

Sammanfattningsvis bedöms att nämndens interna kontroll har varit tillräcklig. De iakttagelser som ligger till grund för denna bedömning redovisas nedan.

En del i nämndens interna kontroll är att säkerställa en ändamålsenlig styrning och kontroll av ekonomi och verksamhet. En granskning av nämndens verksamhetsplan för år 2015 visar att nämndens egna mål ansluter till kommunfullmäktiges mål för den verksamhet som nämnden bedriver. Verksamhetsplanen är i huvudsak ett tydligt styrdokument, dvs. den anger vad som ska uppnås, hur detta ska ske och hur resultatet ska följas upp. Flera av målen kan dock betraktas som arbetssätt och/eller aktiviteter i stället för mål. Indikatorer finns inte till alla mål, men då sådana saknas finns i huvudsak aktiviteter framtagna som ger vägledning för hur måluppfyllelse ska mätas. Kopplingen mellan nämndens verksamhetsplanering och arbetet med riskbedömning är tillfredsställande.

Nämnden har en i huvudsak tillfredsställande uppföljningsstruktur. Ekonomi, verksamhet och kvalitet följs systematiskt upp i samband med nämndens tertialrapporter samt i verksamhetsberättelsen. Dock tar nämnden inte del av de löpande månadsprognoser som upprättas under året.

Nämndens verksamhetsberättelse ger en i allt väsentligt rättvisande bild av det ekonomiska och verksamhetsmässiga resultatet. Det finns i huvudsak tydliga grunder för nämndens målbedömningar (målvärden, analyser etc.). Den omfattande och detaljrika redovisningen inverkar dock på överskådligheten i dokumentet.

Nedanstående sammanställning visar att prognossäkerheten i nämndens tertialrapporter har varit bristfällig under året. Avvikelsen i driftbudgeten mellan den prognos som lämnades i tertialrapport 2 och utfallet vid bokslut blev 12 %.

Mnkr	Tertial- rapport 1 2015	Tertial- rapport 2 2015	Bokslut 2015	Avvikelse T2 - bokslut	
Driftbudget					
Kostnader	213,9	214,4	208,2	-6,2	-3%
Intäkter	109,4	114,9	120,8	5,9	5%
Verksamhetens nettokostnader	104,5	99,5	87,4	-12,1	-12%
Avskrivningar	0,9	0,9	0,8	-0,1	-11%
Internräntor					
Driftbudgetens nettokostnader	105,4	100,4	88,2	-12,2	-12%
Justerat netto, efter resultat- överföringar	105,4	100,4	88,2	-12,2	-12%
Investeringsplan					
Utgifter	0,8	0,8	0,9	0,1	13%
Inkomster					
Nettoutgifter	0,8	0,8	0,9	0,1	13%

Revisionskontorets bedömning är att delar av avvikelsen är godtagbar. Detta mot bakgrund av att kraven på att reserverade medel för EU-projekt ska justerats i bokslutet blev känt först efter tertialrapport 2. Dock redovisas en förhållandevis hög avvikelse även om detta förhållande beaktas.

Revisionskontorets granskning av nämndens ramverk för intern kontroll visar att det är aktuellt, strukturerat och integrerat i organisationen, system och i det löpande arbetet. Nämnden har i samband med verksamhetsplan 2016 fastställt ett reviderat system för intern kontroll. En sammanfattande redogörelse för årets genomförda kontroller lämnas till nämnden i samband med verksamhetsberättelsen. Enligt redogörelsen har de kontroller som genomförts under 2015 identifierat avvikelser i rutinen för upphandling/inköp.

Ett antal granskningar har genomförts av nämndens interna kontroll, se *bilaga 2*. Dessa omfattar rutiner för lönehantering, fakturering och klagomålshantering samt analys av förtroendekänsliga poster i redovisningen. Avvikelser har noterats, bl.a. i följsamhet till rutinen för hantering av serviceanmärkningar. Omfattningen av avvikelserna påverkar dock inte den sammanfattande bedömningen av nämndens interna kontroll.

Bokslut och räkenskaper

I detta avsnitt redovisas en bedömning av om nämndens bokslut är rättvisande samt om räkenskaperna är upprättade enligt kommunala redovisningslagen och god redovisningssed.

Sammanfattningsvis bedöms att bokslut och räkenskaper i allt väsentligt är rättvisande. Bedömningen baseras på en granskning av nämndens bokslut och på de övriga granskningar som genomförts under året.

Uppföljning av tidigare års granskning

Tidigare års granskning av nämndens verksamhet har utmynnat i ett antal rekommendationer. Revisionskontoret gör årligen en uppföljning och bedömning av hur nämnden har beaktat rekommendationerna, se *bilaga 3*.

Uppföljning visar att nämnden i huvudsak har beaktat revisionens rekommendationer.

Bilaga 1 - Bedömningskriterier

Revisionskontorets bedömningskriterier

För avsnitten Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi och Intern kontroll används följande bedömningar:

<i>Tillfredsställande/Tillräcklig</i>	Kriterierna är i allt väsentligt uppfyllda
<i>Inte helt tillfredsställande/ Inte helt tillräcklig</i>	Brister finns som måste åtgärdas
<i>Inte tillfredsställande/ Inte tillräcklig</i>	Väsentliga brister finns som måste åtgärdas omgående

För avsnittet Bokslut och räkenskaper gäller följande bedömningar:

<i>Rättvisande, Inte helt rättvisande eller Inte rättvisande</i>
--

Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi

Att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt innebär att nämnden har uppnått kommunfullmäktiges mål samt följt de beslut, riktlinjer gällande lagstiftning och andra föreskrifter som gäller för verksamheten. Bedömningen avser såväl genomförandet som resultatet av verksamheten.

- Nämndens resultat lever upp till fullmäktiges mål, beslut, och riktlinjer.
- Nämnden genomfört sitt uppdrag med tillgängliga resurser.
- Nämndens verksamhet har bedrivits enligt gällande lagar, föreskrifter, riktlinjer m.m.
- Nämnden har haft en styrning och uppföljning mot mål och beslut.

Intern kontroll

Den interna kontrollen är en process som utförs av nämnd, förvaltningsledning och personal. Den är en integrerad del i verksamhetens styrning och uppföljning. Processen säkerställer, med en rimlig grad av säkerhet, att verksamheten drivs effektivt, att lagar, förordningar och andra regler följs samt att en tillförlitlig finansiell redovisning och rättvisande rapportering om verksamheten lämnas.

- Nämnden genomför årligen en riskanalys som fångar upp väsentliga risker samt hur de ska hanteras för att minimera risken för att verksamhetens mål inte uppnås.
- Nämndens organisation har en tydlig fördelning av ansvar och befogenheter som bidrar till att stödja verksamheten och att förhindra avsiktliga och oavsiktliga fel samt oegentligheter.
- Nämndens verksamhetsplan överensstämmer med fullmäktiges beslut om mål, uppdrag och budget. Nämnden har för varje verksamhetsområde fastställt mätbara/uppföljningsbara mål för ekonomi och verksamhet.
- Nämnden följer kontinuerligt och systematiskt upp ekonomi, verksamhet och kvalitet, såväl för verksamhet i egen regi som för sådan som uppdragits åt annan att utföra, analyserar väsentliga avvikelser samt vidtar åtgärder vid behov.
- Nämnden har ett fungerande informations- och kommunikationssystem för styrning, kontroll och uppföljning av verksamheten.
- Nämnden har riktlinjer och rutiner som bidrar till att säkerställa att verksamhetens mål uppfylls och att föreskrifter följs.
- Nämnden följer upp den interna kontrollen systematiskt och regelbundet för att säkra att den fungerar på ett betryggande sätt.

Bokslut och räkenskaper

Nämndens redovisning är upprättad enligt lagstiftning och god redovisningssed så att räkenskaperna ger en rättvisande bild av resultat och ställning.

- Nämndens bokslut är rättvisande.
- Nämndens räkenskaper är upprättade enligt kommunala redovisningslag och god redovisningssed.

Bilaga 2 - Årets granskningar

Granskningar och projekt under perioden april 2015 – mars 2016

Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi

Miljöbedömningar och miljökonsekvensbeskrivningar i stadens planer och programfunktionsnedsättning (nr 8, 2015)

Stadsrevisionen har genomfört en granskning av om det finns ändamålsenliga former för att beakta miljöfrågor i stadens planer, program och i efterföljande processer. Granskningen har omfattat miljöbedömningar av planer och program. Miljö- och hälsoskyddsnämnden, exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden samt kommunstyrelsen har ingått i granskningen.

Den övergripande bedömningen är att det finns former för att beakta miljöfrågor i stadens planer och program. Miljöbedömningar och miljökonsekvensbeskrivningar är integrerade i stadens planeringsprocess även om det i regel inte har dokumenterats hur detta ska ske. Det finns fungerande samarbete och dialog mellan berörda nämnder. Däremot sker i nuläget ingen systematisk uppföljning av den betydande miljöpåverkan som de planer och program som miljöbedömts antas leda till. Ansvarsfördelningen för uppföljningen bedöms vara otydlig och det är inte fastställt vilken nämnd som har eller borde ha uppföljningsansvaret.

Nämnden har yttrat sig över rapporten i februari 2016. Av yttrandet framgår att nämnden ställer sig bakom slutsatser och rekommendationer i rapporten.

Intern kontroll

Lönehantering

En uppföljande granskning har genomförts som visar att den interna kontrollen i allt väsentligt är tillräcklig avseende registrering av underlag för löneutbetalningar. Dock finns områden där den interna kontrollen behöver stärkas, bl.a. vad gäller dokumentation av genomförda kontroller.

Faktureringsrutiner

En uppföljande granskning av avstämningsrutiner för fakturering av taxor och avgifter visar att den interna kontrollen i denna del är tillräcklig. Förvaltningen har tagit fram rutiner och kontroller för att

säkerställa att fakturering av avgifter sker korrekt och punktinsatser har genomförts för att säkerställa att alla objekt blir fakturerade.

Förtroendekänsliga poster

En analys av transaktioner på vissa konton i har genomförts i syfte att bedöma om den interna kontrollen baserat på ett urval redovisningstransaktioner, främst leverantörsutbetalningar, är tillräcklig. Vidare att fånga upp poster som kan ha förtroendekänslig betydelse. Granskningen visar att den interna kontrollen baserat på urvalet är tillräcklig. Enstaka avvikelser har noterats avseende transaktioner där syfte, deltagarförteckning m.m. inte angivits. Vidare innehåller några fakturor avvikelser avseende ingående moms.

Klagomål och synpunkter

En granskning har skett av miljö- och hälsoskyddsnämndens hantering av klagomål- och synpunkter. Granskningen har fokuserat följsamheten till förvaltningslagens bestämmelser om serviceskyldighet samt om de rutiner som finns för denna hantering är ändamålsenliga.

Granskningen visar att det finns fastställda rutiner för hanteringen av serviceanmärkningar, men att det finns brister i följsamheten mot rutinen och brister i hanteringen av allmänna handlingar. Under år 2015 har det kommit in tre s.k. serviceanmärkningar. I två av ärendena saknas uppgift i nämndens diarium om huruvida den som lämnat anmärkningen fått någon återkoppling. Vidare framgår av diariet att en av dem som framfört anmärkning har fått en muntlig återkoppling först 4 månader efter det att handlingen inkommit.

Nämnden rekommenderas att stärka sin kontroll inom området genom att se till att registrering av allmänna handlingar följer lagkrav och nämndens egna rutiner.

Bokslut och räkenskaper

Bedömningen är att det råder en god ordning i underlagen till bokslutet och posterna i allt väsentligt är väl dokumenterade.

Bilaga 3 - Uppföljning av lämnade rekommendationer

Gransk- ningsår	Rekommendation	Åtgärdat			Kommentar	Följs upp
		Ja	Delvis	Nej		
2014	Bisysslor Personalens bisysslor - löpande information till medarbetarna avseende anmälan av bisysslor (ÅR)	x			Genomförd i samband med årets kontroller enligt kontrollplan	
2014	Tillsyn miljöfarligt avfall Informera nämnden om innehållet i riktlinjerna mot mutor/jäv (ÅR)	x			Under året har nämnden yttrat sig över stadens nya program för upphandling och inköp, som bl.a. redovisar nya regler för mutor och jäv.	
2014	Bokslut 2014 Resultat i årsbokslutet är för lågt med 4 mnkr. Felet utgör 2 % av verksamhetens kostnader och därmed ger resultaträkningen inte en rättvisande bild. Avser en reservering som gjorts för riskkostnader avseende ett EU projekt vilken inte uppfyller kriterierna för redovisning som skuld/avsättning.(ÅR)	x			Reserveringarna är återförda och motsvarande reserveringar finns inte i årsbokslut 2015	
2015	Lönerutiner Förbättra dokumentation av genomförda kontroller i lönerutinen. (ÅR)					2016
2015	Klagomålshantering Serviceanmärkningar – förbättra kontroller av att dokumenterad rutin följs.(ÅR)					2016
2015	Miljöbedömningar och miljökonsekvensbeskrivningar I samverkan med kommunstyrelsen, exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden bör klargöras vilken nämnd som har ansvaret för uppföljningen av den betydande miljöpåverkan som planer och program					2016

Gransk- ningsår	Rekommendation	Åtgärdat			Kommentar	Följs upp
		Ja	Delvis	Nej		
	antas medföra. Vidare, i sam- verkan med de övriga berörda nämnderna, upprätta doku- mentation för hur miljöfrå- gorna ska integreras i plane- ringsprocessen.(P)					

ÅR – Årsrapport

P - Projektrapport